

1996., 2005 сылларга республика бастык хаһыата

Улуус баһылыгын муньабыттан бэлиэтэһиннэр

Ис дьыала отделын начальнига В.И. Николаев арыгы иһэр киһи олус элбээбитин туһунан иһитиннэрдэ. Улууска 42 арыгы атылыгыр маҕаһын баар, түүннэри атылыгыр маҕаһынарарын «Энсиэли» уонна «Корзина» буолаллар. Маны таһынан таксилар дьонго түүнү быһа арыгы таһаллар.

24 киһинэн эбиллибит. * * *
ОГПН түүн дьон хонор тэрилтэлэрин бэрэбиэркэлэбит, улууска манньк 20 тэрилтэ баарыттан 19-на көрүллүбүт. Бэрэбиэркэ түмүгэр Хатырык, Партизан балыһаларыгар сигнализациялара суоҕа бэлиэтэммит, 4 дуоһунастаах сирэй административнай эппиэтинэскэ тардыллыбыт. Онтон кырдыаҕар интернат-дьеэлэрин бэрэбиэркэлээһин түмүгүнэн боротокул оҕоһулан суукка ытыллыбыт.

ОПС начальнига И.В. Колпашников иһитиннэригинэн, олунньу 10 күнүгэр Таастааха чааһынай котельнай умайбыт. Олунньу 13 күнүгэр эмиэ Таастааха 4 квартиралар дьыэтэн 1 квартирата умайбыт. Маны таһынан бу нэһилиэккэ умайа сыһы 8 төгүлэ бэлиэтэммит. Нэһилиэккэ баар 12 киһиттэн турар добровольнай баһаарынай дружина чилиэннэрэ уонна нэһилиэнньэ көмөтүнэн баһаардар умуруоруллубуттар. Ааспыт нэдиэлэ ОПС кырдыаҕар интернат-дьеэлэригэр уонна дьон түүн хонор сирдэригэр баһаарынай-тактической үөрэхтээһини ыыппыт. Олунньу 2 күнүгэр ОПС-ка 11 №-дээх бирикээс кэлбит-баһаары утары сулуспа этээрээтин туһунан, бу бирикээскэ олобуран этэрээккэ 84 киһи үлэлиир буолбут, ол эбэтэр

Нэһилиэккэр баһылыктара бары кэриэтэ лесхозка кэлэн мас кэрдигигэр дуоҕабар түһэрибиттэр. * * *
Баһаары умуруорууга туттулар уу баһар массыналарга напорнай носуостара суоһунан носуос ылан массыналарга туруорар үлэ барыаҕа. Техкөрүүнү барарга манньк носуос баары суоһун бэрэбиэркэлиир наадата этилиннэ.

28 ынах сүөһү өлбүт, быллырын баччаҕа 10 сүөһү өлбүт. 793 ньирэй төрөөбүт, быллырын 418 ньирэй төрөөбүт. Уксэ чааһынай

дьон сүөһүлэрэ өлбүттэр, өлүү төрүөтүнэн хаачыстыбата суох от уонна оһоллоноуу буолар эбит. 1770 тонна от тизийллиэхтээбиттэн 80%-на таһылыгыт, 368 тонна сенаж тизийллиэхтээбиттэн 80%-на тизийлибит. * * *

Олунньу 13 күнүгэр тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэригэр аналаах семинар-муньах буолбут. Семинарга «Үүккэ уонна үүттэн оҕоһулар бородуук-суйаҕа техникэскэй регламент» диэн саҕа федеральной сокуону олоххо киллэри туһунан иһитиннэриини тыа хаһаайыстыбатын министрвотын кылаабынай специалиһа Н.М. Базуева, «Роспотребнадзор» кылаабынай бырааһа Л.И. Ильина, ветуправление надзор уонна экспертиза отделын сэбиэдиссэйэ Л.В. Алексеева оҕорбуттар. Кооперация туһунан СР бааһынай-фермерскай хаһаайыстыбаларын ассоциациятын толорор директора В.Н. Ефремов кэпсээбит. Бу муньаха бааһынай-фермерскай хаһаайыстыбалар улуустаағы ассоциациялара тэриллибит, председателинэн ТХУ начальнига И.И. Федоров, директорунан А.Г. Новгородов талыллыбыттар. * * *

Кулун тутар 20 күнүгэр Дьоккуускай куоракка Нам улуунун землечествотын күнэ тэриллэр, манна улуустан улахан делегация кириэн кытыаҕа. * * *

Маймаҕа-Түбэ газопроводы тардыа «Намгаэстрой» уонна «Якутгаэстрой» тэрилтэлэр үлэлэрин саҕалаабыттар. **В. РЫКУНОВА**

Эрэйдээх этигэс АВТОБУС СЫРЫТЫН СААҢЫЛЫАХХА

Биһиги ортобугуттар санарбыт-ингэрбит, кирибит-тахсыбыт сытыы ыччаттар баалларыттан киһи эрэ үөрэр, киэн туттар. Ол гынан баран сорох салайар үлэҕэ кирибиттэр дьон итэҕэлин толорботторуттан кырдыаҕастар хомойобут.

Балыһа көспүтүн кэннэ дьон-сэргэ, көлөтө суох өттө, ордук кырдыаҕастар, балыһа диэки көрдөрө кэллэлэрэ ыарахаттардаах буолла. Манна кольцевой автобус сылдыбыта үөрүүлээх суол, ол эрээри маршрута уруккуттан уларыбатах, мун саатар «Ого түөлбөтин» диэки тохтууру ына оноруо эбиккит, анардас балыһа эрэ буолбатах, кырдыаҕастар маҕаһынгга бородуукта ыла эмиэ бараллар. Бу маршруту уларытар туһунан урут эмиэ суруйбуттара, ону П.М. Попов тоҕо уларытпата сатаан өйдөмөт. Киһи барыта таксига харчыта, чааһынай массынаста суох. Санаабытыгар, дьон хойуутук сылдыар сирдэринэн остановка оноруохха, кэтэх уулуссаларга — хоту Колхознай, Замятин уулуссаҕа, саатар, чугас. Кырдыаҕас дьон хайдах сылдыабыт?

Сүгүрүөйүн туран көрдөһүбүт
Нам селотун кырдыаҕастара

АҔЫАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Олунньу 7 күнүгэр Үөдэй нэһилиэгэр Ыччат сылыгар аналаах оскуола үрдүкү кылаастарын оҕолорун уонна студэннары, нэһилиэк ыччатын кытта баһылык С.В. Ядреев, социальнай-культурнай үлэһит Е.А. Эверстова уонна нэһилиэк тэрилтэлэрин салайааччылары, общественной түмсүүлэрэ көрсөн уопсай муньах буолла. Сүрүннээн Ыччат сылыгар ытыллар тэрээһиннэр былааннаннылар. Ыччат лидеринан биер сүбөнэн педагогикаҕа кэтэхтэн үөрэнэр Дарина Петрованы таллылар. * * *

Олунньу 8 күнүгэр З.П. Саввин аатынан Үөдэй орто оскуолатыгар Кыайыы 65 сылын көрсө Нам 2 №-дээх орто оскуолатын бачыымын өйөөн 65 охсуулаах (ударнай) нэдиэлэ биллэриллибиттэн, оскуола директора А.И. Барашков, иитэр-үөрэтэр үлэҕэ директору солбуйааччы В.Р. Барашкова уонна ветераннар советтара оҕолорго туһаайан миитин ытыттылар. Ветеран советын председатели быһыгытынан Кыайыы 65 сылыгар анаан оскуола иһинэн ытыттылар тэрээһиннэри биллэрдири уонна инникитин Аҕа дойду Улуу сэриитин кытыгылаахтарын историяларын билсигэргэ поисковий-тимуровскай үлэни уонна сытар тыыл ветераннарыгар болҕомтону ууралларыгар баҕа санаабын тиэртим.

А.С. СЫСОЛЯТИНА,
общ. корреспондент

Өссө ыраахтаағы сағана тутуллубут поликлиника дьыэтэ 2008 с. балаған ыйыгар баһаарынай, санитарнай өттүнэн, аварийнай туругунан дьонго-сэргэҕэ кутталламытынан Намнаағы суут баһаарыгытын сабыллан турар. Былырын от ыйын 25 күнүгэр улуус дьаһалтата Президенттэ киллэрбит суругунан 2009 сылга саҕа поликлиника тутуутун былаанга киллэрэр туһунан Президент атырдыах ыйын 11 күнүгэр А1-5102-11/08 N-дээх сорууда биэрэн турар.

Ол эрэн улуус баһылыга А. Ильин сэтинньи 19 күнүгэр вице-президент Е.И. Михайловаҕа суругуттан көстөрүнөн сорууда толоруллубатах, 2009 с. тутууга инвестиционнай программаҕа

тик бюллетенгэ бараллара чуолкайданмыт.

Аны туран «Илгэ» ПО дьэтигэр поликлиника специалистарын олордун иһин арендагыгар сылга 1200 тыһ. солк., оттон «Алмазкредитсервис» ХЭО (уруккута алмааны кырыгылыгыр собуот дьэиэтэ) стоматологтары, дыахтар консультациятын, күнүскү стационары олордун иһин сылга 1380 тыһ. солк. төлүөхтээхтэр.

2008 с. ахсынньы 11 күнүгэр райпо дьэитигэр үлэли олоор поликлиника үлэһиттэрин сайабылыанналарынан анал комиссия тэриллэн температурнай режими бэрэбиэркэлээбиттэр. Ол түмүгүнэн балыһа кылаабынай бырааһа Л.А. Слепцов улуус баһылыгар ахсынньы 12

Правительствоттан туруорсабыт! ПРЕЗИДЕНТ СОРУДАҔА ХАЙДАХ УОННА ХАҢАН ТУОЛАРЫЙ?

күнүттэн суругар аллара этээскэ процедурнай кабинетка уонна көрдүөргэ температура 9 кыраадыс, старшай медиэстэрэ кабинетыгар 10 кыраадыс, оттон атын кабинеттарга 10-тан 16-га тиийэ кыраадыс эрэ сылаас бэлиэтэммит. Туннүктэртэн уонна муоста хайааһынан тымныы салгын үрэр. Инньэ гынан ОДЬКХ поликлиника билингни дьэитигэр итинни биэриини күһүрдэллэригэр көрдөспүттэр.

Киин балыһа кылаабынай бырааһа аны Ил Түмэн депутата Нь.С. Тимофеева поликлиниканы тутууну түргэтэргэ туруорсан ыыппыт суругар поликлиника эргэ дьэиэтэ сабыллыгытынан село икки кырыгытыгар хайдыһан үлэлиллэрэ ыарыһахтарга олус эрэйдээһин, ол түмүгэр 2008 с. балаған ыйыттан 2009 с. тохсуньуттар дьэри поликлиникаҕа сылдыбы аҕыаабытын уонна дьэиэ «Сухал көмөнү» ыгырыы элбээбитин туһунан иһитиннэрибит.

Народнай депутат Нь.С. Тимофеев быбардааччыларын туруорсууларын Президенттэ тирэдибитин түмүгэр 2009 с. тохсуньу 22 күнүгэр республика Президентэ правительствоҕа 2009 с. инвестиция оһоннай былаанга учараты

таһынан киллэрэргэ, ол туолуутун олунньу 15 күнүгэр хааччыларга, оттон поликлиниканы тутууну 2009 с. бастаки кварталыгар (!?) түмүктүүргэ уонна бдь. муус устар 1 күнүгэр отчуоттуурга диэн сорууда хаттаммыт. Сэрэйдэххэ 2010 сыл бастаки кварталыгар диэн буолуоҕа.

Президент бастаки сорууда туолбатаһын туһунан ахтан аһарыппыт, ити 2008 с. атырдыах ыйын 11 күнүттэн этэ, бу сырыыга эрэйдээх-буруйдаах поликлиникабыт тутууга республика инвестиционнай былааныгар кириэрин уонна кэлэр сылга дьэиэтэ дьэндэс гынарын туһугар араас бытархай, улуу иһинэн быһаарыллар боһуруостарынан арадьыппакка хас нэһилиэк, хас көрсүһүү ахсын сорунуулаахтык туруорсарбыт сатаныһы.

Арба да, манна даҕатан эттэхэ, хас да сыллаагыта прави-

тельство председателэ бэйэтинэн тахсан очотооһу улуус баһылыга Д.П. Корякинтан икки оһьектан — КСК-тан уонна поликлиникаттан — биерин талар-

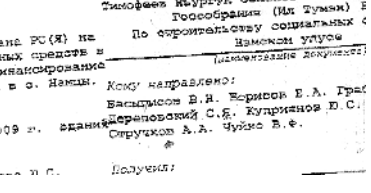
Уважаемый Ньургун Семёнович!

Знаете поликлиника МУЗ «Намская центральная районная больница» в сентябре 2008 года было закрыто решением Намского районного суда в связи с несоответствием здания требованиям СанПиН, правилам противопожарной безопасности, аварийным состоянием, создающим угрозу для жизни людей.

В результате поликлиника была вынуждена временно разместиться в 2 не приспособленных зданиях: администрации районного потребительского общества и производного завода. Стоимость аренды составляет 2393 000 рублей в год. Кроме того, здание находится далеко от других, на окраине поселка, что создает неудобства для больных. Об этом свидетельствуют сниженные посещаемости поликлиники и увеличение количества...

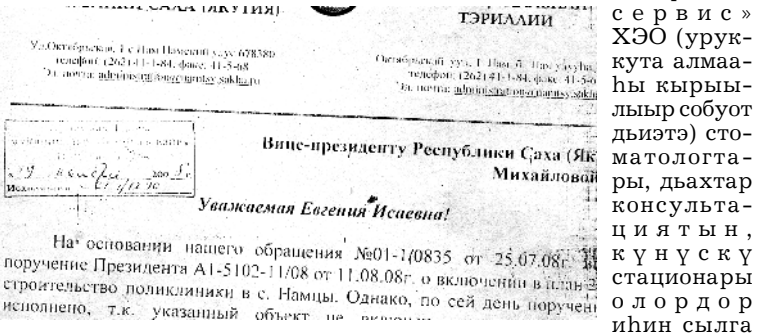
га ыйыппытыгар биллэрин курдук КСК-ны талыта. Оччолорго тутууга хоромнуулаах үп кризисин туһунан ким да тымтыктанан көрбөтөх кэмэ этэ.

Оччолорго КСК тутууга народнай депутат Ньургун Тимофеев бэйэтигэр ылыммыт сорууда буолара. Билигин кэлэн

КСК-быт «тоһорулуна», поликлиникабыт боһуруоһа өссө да аһаҕас турар.

Бэлэмнээтэ В. КАСЬЯНОВ

киллэриллибэтэх. Бу сурукка этиллэр поликлиника суут уурааһынан сабыллыгытынан икки балыһаҕа сөбө суох дьэиэлэргэ — райпо хонтуоратыгар уонна алмааны кырыгылыгыр собуот дьэитигэр олохсууһан үлэлиир. Бу бэйэ-бэйэлэриттэн олус ыраах турар объекттар ыарыһахтар сылдыбыларыгар олус эрэйдээх.

Ити суругу чингэтэн вице-президенттэ хос иһитиннэриигэ поликлиника эргэ дьэитин уопсай айгырааһына 76% буолбута, мас акылаата 85% эмэбирбитэ, дьэи эркиннэрэ 80% мөлтөөбүтэ ыйылыбыт. Анардас поликлиника үлэһиттэрин 2006-2007 сс. ыарытыһыларын ырытан көрбүттэрэ улуус бары ыарыһахтарыттан икки төгүл элбэх-

АКТ
по проверке и замере температурного режима в здании Намской поликлиники

с. Намцы 11 декабря 2008г.

Проверку провели комиссия в составе:
1. Вилкоуров Егор Константинович – Председатель правления ПО «Байдам».
2. Петрова Варвара Генриевна – зав. главного врача МУЗ «Намская ЦРБ».
3. Павлова Александра Ивановна – старшая медсестра поликлиники МУЗ «Намская ЦРБ».
4. Дашилова Варвара Семёновна – помощник эпидемиолога филиала ФГУЗ «ЦГиЭ» в РС в Намском районе».

Дьэ кэргэн сылын түмүктэрэ

ЭСТАФЕТАНЫ – ЫЧЧАККА

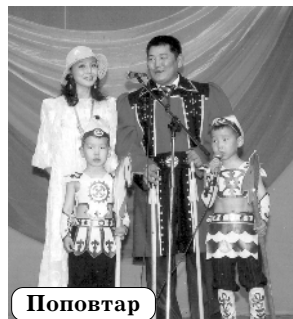
PDF Compressor Free Version

Бары билэрбит курдук ааспыт 2008 сүл дойду үрдүнэн дьэ кэргэн сылын биллэриллибитэ. Маныаха хас биридди нэһиликкэ араас ис хоһоонноох тэрээһиннэр ытыллынар. Быйыл Орхооспо бырааһынныгар Дьэ кэргэн сылын түмүктүүр республикатаабы дьоро киэһэ буолан ааспыт.

Ивановтар

Манна 50-60 сүл биригэ олорбут ыаллары чистээбиттэрэ. Биһиги улууспуттан кыһыл көмүс сыбаайа-лаахтар кыттыбыттар. Кинилэр истэригэр Үөдэйтэн 60 сүл биригэ олорбут, 15 оҕону иитэн-үөрэтэн үлэһит дьон оҕортообут Татьяна Васильевна, Дмитрий Дмитриевич Яковлевтар ааттара көмүс сурукка кириэ.

Поповтар

Итиэннэ сүл чэрчитинэн улууска ытыллыбыт араас күрэхтэр кыайылаахтара бэлиэтэннэлэр. Ол курдук Үөдэйтэн түөрт уоллаах Владимир Николаевич, Сардаана Романовна Габышевтар. Ыл аҕата уолаттарынын улуустаабы «Аҕа күрэхтэри» кыайан, республикатаабы күрэхтэ үһүс биригэстээх миэстэтиксэн улуустарын аатын түһэн биэрбэтэхтэрэ. 1 Хо-

публикатаабы цирковой фестивал «Цирковая семья» номинациятын кыайылаахтара Намтан Карина Викторовна, Анатолий Константинович Васильевтар, улуустаабы «Дьэ кэргэн удуу-ор утума» конкурсун гран-при хаһаайытара, республикатаабы ыһыаха «Олонхо дойдутун мананы таҕаһа» аат уо.д.а. күрэхтэр кыайылаахтара Хатын

Новгородовтар

Баишевтар

Арыыттан Миролубовы Григорьевна, Петр Семенович Сивцевтар, «Ааҕар дьэ кэргэн» республикатаабы күрэх кыайылаахтара, «Учителя-супруги» конкурс призердара Намтан

Габышевтар

мустаахтан Руслан Семенович, Ньургуйаана Михайловна Баишевтар «Ийэм, аҕам уонна мин спортивной дьэ кэргэн» улуустаабы күрэхтэһи-игэ бастааннар республикатаабы күрэхтэһи-тиизэн бастынар ахсааннарыгар кирибиттэрэ.

Сивцевтар

Васильевтар

Ульяна Михайловна, Максим Егорович Ивановтар дьэ кэргэттэрэ бэлиэтэммиттэрэ. Ийэ истин тапта уонна аҕа амарах сыһыана холбостохторуна эрэ оҕо олоххо ситиһиллээх, үтүө киһи буоларыгар олук ууруллар. Биллэр американский психолог: «Ийэ — оҕо куорсун аһынан көтөр көмүс нэ-экэ ууатынан, оттон аҕа — аҕыс илээх-саҕалаах аан ийэ дойдуга тахсар суолу буларга көмөлөһөр, үөрэтэр киһинэн буолар», — диэн эппитэ. Бу этини хас биридди аҕа өйдүүрээ наада ди саньыбын. Ааспыт дьэ кэргэн сылын үгүс ситиһиллэрэ, кэрэ бэлэхтэрэ эстафета быһытынан эдэрдэргэ туттарылына. Онон кинилэргэ эрэлбит мунгура суох.

А. СЫСОЛЯТИНА,
общ. корреспондент
Үөдэй

Намтан Валерий Николаевич, Ольга Афанасьевна Новгородовтар «Интернациональной дьэ кэргэн» конкурска ситиһиллээхтик кыттыбыттар. Кинилэр улуус общественнай олоҕор көхтөөхтүк кытар тарбахха баттанар биер баар-суох бастың дьэ кэргэммит. Маны тэнэ «Сайдам ыал — 2008» улуустаабы эдэр ыаллар конкурстарын кыайылаахтара Хатырыктан төрүттээх, учуутал идэлээх Наталья Семеновна, Иван Романович Поповтар, «Сонор» оонньуу гран-при, «Мамонтенок» рес-

Улуус нэһиликтэригэр НААДАЛААХ ДЬАҔАЛЛАР

Нэһиликтэр баһылыктара нэдиэлэ бастакы күнүгэр улуус баһылыгын холбоһуктаах планерка-тыгар сылдьыаллара сөптөөх дии саньыбын. Улуус баһылыгын дьаһаллара тутта тиердиллэн, үлэни ирдиригэ, нэһиликтэр Уопсай кыһалдаларын үллэстиигэ, дьон-сэргэ баһылыктарын нөҥүө быһаарса, туруорса олоролоругар суолу аһар. Хомустаах 1 нэһилигин баһылыга А.П. Атласов бэнидиэнниккэ 17 чаастан специалистарын, тарилтэ салайааччыларын, общественность активын ыңыран планерка ыытта. 1 Хомустаах куль-

тура дьэитин директорунан А.Н. Новгородова ананан үлэтин саҕалаата, ыччат лидеринэн Нь.И. Ощепкова ананна. Нэһиликкэ 30-ча ынах төрөөтө. Тьа хаһаайыстыбатын министрин дьаһалынан 40 кг комбикорм - 218,4 солк., фураж 1 куул - 166 солк. уонна туус атыыланар, ону аҕалан биэрэбит диэн үөртүлэр. Саҕа дэриэбинэҕэ уһаайба бэриллэр, онно электричество, гаас, водопровод бэлэм, уулусса асфаллаах, уу сүүрэр ханаабалаах буолуохтаах. Дьэ, оннук уһаайбаҕа дьэни бэйэн туттуохтааххын, урут уот, гаас, водопровод, суол проблемата дьэ-уот тутуутун бытаардар этэ. Мунньахха Кыайы 65 сылын, нэһилик күнүн ыытар тэрээһиннэри чуолкайдьастылар.

К. ЕРЕМЕЕВ
Кыһыл-Сыыр

Мин ыалым Абрамова Елена Иннокентьевна сааһынан пенсияҕа тахса илик да буоллар, үс оҕо күн күбэй ийэтэ уонна биэс оҕо тапталлаах эбэтэ. Кини 1965 с. Хамаҕатта нэһилигэр Кириэс Кытылга 8 оҕолоох Аммосовтар дьэ кэргэннэригэр бэһис оҕонун күн сириң көрбүтэ. Елена сүрдээх көнө, сытыары-сымнаһас майгылаах, аҕыах саңалаах, баара-суоҕа биллибэт киһи. Орто оскуоланы бүтэрэн баран «Комсомольскай» совхозка икки сүл ньирэй көрбүтэ, онтон 10 сүл Кириэс Кытыл маҕаһынныгар харабылынан, эмиз да хачыгаарынан үлэлээбитэ. 1994 сылтан күн бүгүнүгэр диэри, ол эбэтэр 15 сүл тохтоло суох Хамаҕатта орто оскуолатыгар техникескэй үлэһитинэн үгүө суобастаахтык үлэлээн кэллэ. Кинини аан бастаан директор В.И. Эверстов үлэҕэ ылбыта. Онтон ыла бэһис директорьгар үлэһити сылдьар. Өрөбүлтэн ураты күннэргэ оскуолатыгар күнүгэ иккитэ кырынар. Бырааһынныктар, араас тэрээһиннэр буоллактарына, түбүктэрэ өссө улаатар. Елена кинини кытта биригэ үлэлээбит дьүөгэлэрин Дария Эверстованы, Анна Румянцеваны, Элеонора Абрамованы үтүө тылларынан ахтар. Елена Иннокентьевна кэргэнэ Валерий Романович орто дой-

Күннэтэ көрөр дьоммут ЭДЭР ЭБЭЭ

үлэһити сылдьар, биер уол оҕолоох. Кыһыа Аксинья СГУ БГФ алтыс курсугар тийдэ. Билигин оҕотун көрөн олорор. Тарыйа аҕыннаха, Аксинья иккис оҕолонуутугар үс игирэ кыргыттары төрөттө. Мин билэрбинэн, улууспутугар маннайгы, сэдэх түбэлтэ буолуо. Кыргызтар билигин туруктара үчүгэй. Онон Елена Иннокентьевна 44 сааһыгар совоҕо 5 оҕо эбэтэ буола түстэ. Биер сиргэ 27 сүл тохтоло суох үтүө суобастаахтык, таһарылаахтык үлэлээбитэ — чизэ-хайҕал. Ону үгүс грамоталар, махтал суруктар туоһулууллар. Кини үлэ ветерана буолар толору бырааптаах. Маны туһаннах тарилтэлэр болҕомтоҕо ылаалларыгар баарабын.

Е. ФЕОФАНОВ

Кэнники кэмгэ дойдуга, республикаҕа тахсыбыт уларыһылар, рынок сыһыана: үлэтэ суох буолуу, сыана ыарыы турара общество кыаммат аранатыгар улахан охсуулаах буолла. Манньык кэмгэ бэлэм суох олорбут дьэ кэргэн олоҕо айгырыыр, кыайан тобулар суолу булбукка, ардыгар була да сатаабакка олох уустук түгэннэригэр түбөһөр. Дьэ кэргэн айгырааһыныгар сүүрүн оҕустарааччыларынан оҕолор буолаллар. Итини барытын өйдөөн Россияҕа, республикаҕа да дьэ кэргэни араначчылыыр политика ытыллыбыта син балайда буолла. Олор истэригэр биер хайысханы — уустук балаһыаньа түбэспит оҕолору, дьэ кэргэттэри көмүскүүр сыаллаах дьэ кэргэн кииннэрэ, оҕо приюттара арыллыбыттар. Манна элбэх дьэ кэргэттэр, оҕолор араас хайысхалаах өйөбүлү, көмөнү ыллылар. Көмө аңардас харчынан, малынан эрэ сыналламат, уустук, мунаарбыт түгэннэригэр сөптөөх сүбэни, психологическай көмөнү да ыллактарына махталлара улахан буолар. Онтон үлэни биер сиргэ түмөр, сүүрүнүүр сыаллаах 2008 с. сайынньыттан республика үрдүнэн дьэ кэргэн кииннэрин уонна оҕолор приюттарын холбоон саастарын ситэ илик оҕолору реабилитациялыыр кииннэр тэрилиннилэр.

Манньык киин Нам улуунун урукку оҕо приютун базатыгар тэриллэн үлэһити олоорор. Биһиги тэрилтэбит үлэтэ-хамнаһа киһи харьар тута быраһылыбат, түмүгэ тутта көстө охсубат да буоллар, олох араас уустук, кытаанах түгэннэригэр түбэспит дьэ кэргэттэри өйүүр олус суолталаах, наадалаах тэрилтэнэн буолар. Директо-

Оҕону иитии — барыбыт эбээһинэспит
СӨПТӨӨХ КӨМӨ
ОҕОҕУЛЛАР

рынан Маркова Л.М. ананан үлэһити олоорор. Маны таһынан оҕолору, дьэ кэргэттэри кытта өр сылларга үлэлээбит опыттаах специалистар: дьэ кэргэттэри кытта үлэһити отделеение салайааччыта Винокурова М.М., соцпедагог Шапошникова М.И., психолог Егорова Т.С., оҕолору реабилитациялыыр отделеение соцпедагога Софронова Н.Н., психолога Дьячковская Н.В., иитээччилэр Шадрин С.З., Потапов Д.И., Алексеев В.С. үлэлэһэллэр, повардар, нянжалар о.д.а. үлэһиттэр оҕолору сылаастык сыһыаннаһаллар.

Олох араас уустук, кытаанах түгэннэригэр түбэспит дьэ кэргэн оҕолоро олорон, киин үлэһиттэрин сылаас, сымнаһас илиилэригэр кириэн минньигэс аһы аһаан, иитээччилэр, медицинскэй үлэһит, социальнай педагог, психолог көмөлөрүн ылан айгыраабыт уйулҕалара бөөрүгүр, чөлүгэр түһэр, атыннык эттэххэ, реабилитацияланар.

Онтон бу оҕолор төрөппүттэрин кытта үлэ эмиэ ыкса сибээстээхтик тэриллэр. Специалистар өтөр-өтөр дьэилэригэр сылдьан билсэллэр, кэпсэтэллэр, сүбэ-ама биэрэн араас хабааннаах көмөнү оҕороллор. Билинни кэмгэ оҕону, ыччаты иитиигэ дьэ кэргэн оруола үрдээтэ, урукку курдук наар детсадка, оскуолаҕа найылыыр кэм ааста. Оҕо хайдах киһи буолан тахсыаһыттан общество олоҕо, төрөппүт кырдыар сааһа сымнаһас дуу, тымныы-курас буолара дуу төрөппүттэн бэйэтиттэн тутулуктааҕа өйдөнөр. Онон төрөппүттэри педагогическай, психологическай билиилэрин хаҕатыы, сайыннары олох ирдэбилэ буолла. Ол иһин биһиги специалистарбыт оскуола-ларга, нэһиликтэргэ төрөппүттэргэ аналлаах бэсиздэлэри ааҕаллар, консультациялары ыталлар, лекторийдарга кытталлар. Ааспыт сылга 8 нэһилик, 97 төрөппүт, 149 үөрэнээчи хабылына. Уопсайа реабилитационнай киингэ сыл устата 187 оҕо сырытта. Киинлэргэ кыһыннары-сайыннары араас өрүттээх мероприятели-лар ытыллылар, сыннылангарын туһалаахтык атааралларын туһугар үлэ барар. Куруһуок үлэтэ сыллата элбээн иһэр. Манна ытытылаллар: кукольная театр, «Намчаан» цирковой студия, компьютернай, вокальнай о.д.а. куруһуоктар. Оҕолор «Мамонтенок-2008» республиканскай цирковой фестивалыга анал номинациянан бэлиэтэммиттэрэ, республика, улуус ырыа конкурстарыгар, «Дети Азии» Аан дойдутаағы спортивной оонньуу, куорат ыһыаһын культурнай тэрээһиннэригэр кытыннылар.

Сайын устата оҕолор сыннылангарын тэрийиигэ Кэңкэмэ үрэх базатыгар «Ыллык» экологическай хайысхалаах, волонтерскай, «Надежда» оҕо дорубуйатын тулсарар сыаллаах, «Кэскил» оҕону ырыаҕа уһуулар лааһырдар үлэлэтиилэр, уопсайа 80-ча оҕо хабылына. Киин үлэһити былаана киэҥ. Инники соруктарга материалнай базаны бөөрүгөтүү, оҕолор сайынны сыннылангарын тэрийи-игэ саҕа сүүрэннэри киллэрии, оҕолор төрөппүттэрин кытта ыкса үлэлэһии соруктара турар.

М.М. ВИНОКУРОВА,
социальной-реабилитационнай
киин дьэ кэргэн отделеениетын салайааччыта

Спорт — дьулуур, спорт — тулуур

ВОЛЕЙБОЛ КҮННЭРИТЭР

Госкомспорт, физкультура уонна спорт маассабай көрүннэрин салайар органнарын уонна Саха республикатын волейбол федерациятын тэрээһиннэринэн тохсуньу 31-олунньу 1 күннэрин бүтүн республикаҕа волейбол күннэринэн биллэриллибит. Онон икки күн анаммыт үтүө тэрээһингэ тирии мээчиктэр республикабыт араас мунуктарыгар өрө күөрэйбиттэрэ саарбаҕа суох.

Манньык үгэскэ кубулуйбут хамсааһынна Нам улууна түмсүүлэ-эҕин уонна тэрээһиннэҕин көрдөрдө. Ол курдук 1 Хомустаахха биэс согуруу сытар нэһиликтэр, Намга тарилтэлэр 12 хамаанда-лар, Граф Бизергэр түөрт нэһилик уонна Модукка, Түбэҕэ нэһи-лик иһинэн хамаандалара кыттылаах турнирдары тэрийдилэр. Маны таһынан өрүс уңуор сытар нэһиликтэргэ, 2 Хомустаахха - биэстии хамаанданан 100-кэ кыттааччы, оттон Көбөкөнгө уонна Арыбгыҥа эмиз итиччэ кыттааччылаах мини-волейболга күрэхтэ-һиллэр киэҥ хабааннаахтык ытытылынылар.

Быйыл иккис сылын ытытыллар волейбол күннэригэр, кэрэ аңар-дарбытын уонна оскуола оҕолорун холбуу тутан, билырыынны маассабай көрдөрүү таһымын лаппа аһарыһытын бэлиэтиир то-доостоох.

А. СОФРОНОВ-Онтуон
Кыһыл-Сыыр бөһ.

Сокуону тутуһуу — барыбыт эбээһинэспит

Лидия АЛЕКСЕЕВА:

«ДЬОНУ АРАНАЧЧЫЛЫЫР АНАЛЛААХПЫТ»

(Интервью)

— Лидия Васильевна, эһиги кэтиир-ирдиир (надзор) отделыт төһө үлэһиттээһий? Ханнык сокуоннарын үлэһитин салайтаран ытыабыт?

— Биһиги управлениебыт 19 ветеринарнай инспектордаах. Үлэһитин РФ «Ветеринария туһунан», «Аһылык бородуукталарын хаачыстыбатын уонна куттала суох буолууларын туһунан», «Туһанааччылар бырааптарын көмүскээһин туһунан» сокуоннарга уонна атын нормативнай акталарга олохторун ытыабыт.

— Улуус үрдүнэн төһө объёмы кэтээн көрөбүт, бэрэбиэркэлиһит?

— Биһиги улууспутугар 1707 араас тыа хаһаайыстыбатын бородуукталарын оноруунан, батарынан дьарыктанар тэрилтэлэр бааллар. Балар истэригэр үөрэх, доруобуйа харыстабылын тэрилтэлэрин остолобуойдара, аһылыгы бэлэмниир сирдэрэ, биологическай эттиктэр тобохторун суох онорор сирдэр о.д.а. кирииллэр.

Аспыт сылга барыта 205 былааннамыт, 496 тэһитэ түһэн бэрэбиэркэлэри онортоотубут. Ол түмүктэринэн 103 ветеринарнай-санитарнай ирдэбиллэри кэһииллэрэ ыйылылары биэртэлээтибит. Ветеринарнай сокуоннар ирдэбиллэрин кэһии иһин 19 киһи уонна 14 дуоһунастаах сирэйдэр административнай эппиэтинэскэ тардылыннылар.

— Ордук ханнык кэһиилэр таһаарыллалларын сырдаттыгы дуо?

— Ытыгылыбыт бэрэбиэркэлэр түмүктэрин үөрэтэн көрдөххө астыыр тэрилтэлэр сүөһүттэн ылыллар бородууксуйаны тутууга, таһыыга, ууруга-харайыыга уонна батарыыга ирдэниллэр быраабылалары куруубайдык кэһэр түбэлтэлэрэ бааллар. Бэрэбиэркэ көрдөрүүнэн сорох үүт астыыр сыахтарга, пууннарга квалификацията суох, үүт-ас дьыалатыгар анал үөрэҥи барбатах кадрдар үлэһиттэр. Улууска анал сүөһүнү өлөрөр сыах суох. Онон түбэһиэх сиргэ өлөрөөлөр, астыыллар. Аппаанытаагы бойна сыага үп-харчы тиийбэтинэн сиппэккэ турар.

Сүөһүттэн ылыллар бородууксуйанан хаачыһааччылары кытта сибээстэһиниэ тэрилтэлэр салайааччылары олус болгомотолоох буолуохтарын наада. Бородууктааттан сэрэни ирдэбиллэрин халбаннаабакка тутуһууттан, ордук үөрэх, иити тэрилтэлэригэр, өҕөрлөбүт доруобуйалара тутулуутаах.

— Лидия Васильевна, сорохтор санитарнай-ветеринарнай куттал суох буолуута диэни ситэ өйдөөбөтөр быһылаах дии? Итини быһааран биэриэн буолаарай?

— Ветеринарнай-санитарнай ирдэбил өттүттэн ылан көрөр буоллаха, сүөһү иитиититтэн ылыллар бородууксуйаттан дьоннон сүһүрүүлэрин, ыалдьылыларын таһаарыа суохтаахпыт. Итини сэргэ дьэ сүөһүгэ дьонтон, араас аһылык, көрүү-харайыы нөһүө сыстыганнаах, дьонго-сэргэ кутталлаах ыарылыларын ыалдьылыларын таһаарбат сэрэтэр үлэһити ытыахтаахпыт. Ити барыта кэтээн көрүүтэ-истиитэ (надзор) суох ситиһилилбэт.

Аһылык бородуукталарыттан доруобуйага, олоххо куттал суох буолуутун боппуруоһун быһаарыы ветеринарнай-санитарнай, санитарнай-гигиеническэй ирдэбиллэрин хабаан ытыллар. Омск көрдөххө бэйэ-бэйэбитин хатылаһар курдукпут. Ол эрэри ис иһигэр кирийдэххэ итилэр икки ардыларыгар уратылаһылар бааллар.

Өскөтө ветеринарнай-санитарнай өттүнэн куттал суох буолуута сүөһүттэн уонна сүөһүттэн ылыллар бородуукталартан сүһүрүүнү, сутуллууну таһаарбат туһугар буоллаһа, санитарнай-гигиеническэй өттүнэн куттал суох буолуута киһи уонна киһи доруобуйатыттан, хайдах туттарыттан ситтэрэн ыарыы туруутугар, тарҕанытыгар, сүһүрүүгө, ыалдьыыга тиэрдибэт суолларын быһаарыы, сэрэтии буолар.

— Чэ, оччоҕо аты-эргиз, общественной аһылык тэрилтэлэригэр ветеринарнай-санитарнай өттүнэн куттал суох буолар ирдэбиллэрин туру-

оруу көрүгүнэрин быһааран кулу.

— Биһиги үлэһитин манньык сүрүн хайыскаларынан ытыабыт:

1. Сүөһүттэн ылыллар аһылык бородуукталарын таһыыга, онно температурнай режими тутууга, бородууксуйа көрүгүнэрин көрөн тиэйиитэ олохтоммут ветеринарнай-санитарнай быраабылалары уонна нуормалары тутуһуу.

2. Сүөһүнү уонна киниттэн онгоһуллар бородууксуйалары таһар техникага уонна таарага ирдэнэр гигиеническэй быраабыланы уонна нуормалары тутуһуу.

3. Бородууксуйа куттала суоһун бигэргэтэр ветеринарнай докумуоннар: сопроводительнай, ветеринарнай маркировка, клеймо, штамп, пломба баар буолуулары.

4. Аһылык бородуукталарын харайыы, онно аһааччы сүөһүлэри көрүү-истиити ветеринарнай-санитарнай быраабылаларын уонна нуормаларын тутуһуу (температурнай режим, болдьохтор).

5. Сүөһүттэн ылыллыбыт бородууксуйалар буорту буолуулары көһүннэһинэ, олору суох оноруу ветеринарнай-санитарнай быраабылаларын уонна нуормалары тутуһуу.

— Дьэ, кырдык ирдэбилит киэн-куон эбит. Санитарнай-ветеринарнай куттал суох буолуу хааччыыты боппуруостарыгар өссө туох кириэрий?

— Итиннэ үс сүрүн ирдэбили ааттатыахтаа сөп. Бастагынан, атылыы уонна общественной аһылык үлэһиттэрэ кэммиттэн кэмигэр медицинскэй көрүүнү барыылары. Иккиннинэн, производственной дьэһини-уоту, тэриллэри, иити-хомоһу ыраастык тутуу. Үсүнүнэн, ититэр, салгыны ыраастыыр, уунан хааччылар системалары, олбуор иһин-таһын көрүү-харайыы о.д.а. тутуу санитарнай ирдэбиллэрин тутуһуу. Туһааннаах үлэһиттэр бу өттүгэр сэрэхтээх буолуу үлэһитин мэлдьи ытыахтаахтар.

— Сүөһүттэн онгоһуллар бородуукталар кутталлаах буолууларыгар сабыдыаллыыр биричиинэлэр ханныктарый?

— Биричиинэ элбэх. Холобур, сүөһү токсичнай (сүһүрдэр) элементтэрдээх (ыарахан металл, дьаат, агропрепарат о.д.а.) аһылыгынан аһаатына ол этигэр-синигэр тарҕанар. Сүөһү эмтэрэ (гормональнай, антибиотиктар о.д.а.) эмиэ кутталлаахтар. Бородууксуйа ветеринарнай чинчийиитэ суох атыыга таһыстаагына, астаннаагына содула олус улахан. Билигин турутуунан сүөһүттэн киһиэхэ бэриллэр 150-тан таһа ыарылыр бааллар биллэр. Холобур, бруцеллез, лептоспироз, туберкулез, сальмонеллез, трихинеллез, описторхоз, эхинококк, финиоз, тениоз о.д.а. Барылаах эрэ сүөһүттэн онгоһуллар, ылыллар астар агардас буортулаахтар диэн өйдүүр сыһа. Үүт, эт аһылыктарга элбэх белок уонна уу баара бородууксуйа түргэнник буорту буолуутугар тиэрдэр уонна ыарыыны көбүтэр микробтар элбээһиннэригэр усулуобуйаны үөскэтэр. Балары сэргэ таһы, харайыы уонна атыылаһыы кэмигэр санитарнай-гигиеническэй, ветеринарнай-санитарнай ирдэбиллэри кэһиилэри, толорбот буолууну биер сүрүн биричиинэнэн ааһаахтаа.

— Түмүктээн дьонно-сэргэ туһаайан тугу өссө этиэн этэй?

— Биһиги, ветеринарнай үлэһиттэр үлэбит сүрүн хайысхата дьон доруобуйатын, олохун харыстааһын. Биһиги ытыр тэрээһиннэрибит үксэ сэрэтэр аналлаахтар. Ирдиир да буоллаһытына ветеринарнай-санитарнай быраабылалары уонна нуормалары халбаннаабакка тутуһууну ирдиит. Олору дьону хааччылар, аһатар дьон үчүгэйдик билиэхтээхтэр уонна тутуһуохтаахтар. Атылаһааччылар, туһанааччылар (потребители) эмиэ хаачыстыбалаахтык хааччыыыга сокуон чэрчитинэн ирдэбиллээх, бэйэни көмүскэнэр буолуохтаахтар.

Кэпсэттэ Иннокентий ИВАНОВ

Нам сирэ бөдөн общественной деятеллэри үүннэрэн таһаарбытын история кэрэһэлиир. Кинилэр ортолоругар Н.С. Охлопков биер дьонун мизэстэни ылар. Николай Семенович аатын биһиги үөрэхпит кыһага 1999 с. сүгэр. Биһиги, улуустаагы гимназия 9 «б» кылааһын үөрэнээччилэрэ Даша Байанаева уонна Надя Сивцева, саха саарынын аатын сүгэр оскуолалар ассоциацияларын көбүлээһининэн былырынны үөрэх дьылыгар Хаҥалас Өкөтүмүгэр икки күн, быһыл Дьокуускайга биер күннээх тэрээһингэ кыттыыны ылыллыбыт. Маныаха Николай Семенович олохун кэпсээнин, ситиһиллэрин, дьэ кэргэнин туһунан сыһыан үөрэттибит, элбэҥи биллибит уонна ону хаһыатынан сырдаттаһытын баҕардыбыт.

Николай Семенович 1929 с. ыам ыйын 7 к. Таастаах нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Орто оскуоланы бүтэрэн баран С.М. Киров аатынан Ленинградтаагы лесотехническэй академияга кириэн үөрэнэр, үөрэҥин бүтэрээт дойдуттар эргиллэн кэлэн 1955 с. Өлүөхүмэтээҥи леспромхозка үлэһит. Кини манна техническэй салайааччыттан саҕалаан кылаабынай инженергэ тиийэ үүнэр. 1960 с. эдэр кэскиллээх үлэһити ССКП Дьокуускайдаагы обкомун аппараатыгар үлэҥэ ылааллар. 1965 с. ССКП КК үрдүк партийнай оскуоланы бүтэрэр уонна Кэбээйигэ ССКП райкомун 1-кы секретарынан талыллар. 1966 с. Саха АССР Министрдарын Сэбиэтин председатели солбуйааччынан ананар, онтон 1-кы солбуйааччынан таһаарыллар. Бу доһунаса 23 сыл энкилэ суох үлэһит, Сахабыт сиригэр Бүтүн Союзнай суолталаммыт баараҕай тутуулары баһылаан-көһүлээн салайсар. Ол курдук Бүлүүтээҥи ГЭС, Дьокуускайдаагы ГРЭС, Депутатскайдаагы ГОК, БАМ тутуута саҕалаһытын курдук норуот олохун чэпчэтэргэ туһуламмыт кэскиллээх боппуруостар быһаарыллыбыттара. Николай Семенович олохун бүтэһик сылларыгар «Якутлес» бөдөн тэрилтэ генеральной директорун солбуйааччытынан үлэһитэ. Кини үйэтин тухары республика оройуоннарын, куораттарын общественной олохтор актыыбы-

Н.С. Охлопков 80 сааһын көрсө

ҮТҮӨ ААТ — ҮЙЭ ТУХАРЫ

найдык кыттыбыта, дьон өйүгэр-санаатыгар бэйэтин туһунан талааннаах салайааччы, бэйэтигэр уонна атыттарга ирдэбиллээх үлэһит, сэмэй, боростуой, киэн көбүстээх киһи быһыытынан өйдөбүлү хаалларбыта. Николай Семенович үлэтин республика правительствота үрдүктүк сыаналаабыта. Ол курдук 1981 с. «Норуоттар доһордоһуулары» уордьанынан, 1971, 1975 сс. «Бочуот Знага» уордьаннарын, 1970 с. «Килбэһиннээх үлэһит иһин» мэтээлинэн, 1984 с. «БАМ тутуутун иһин» мэтээлинэн, 1988 с. «Үлэ ветерана» мэтээлинэн, 1976 с. «Японияны кыайыы 30 сыла» Монгольскай Народнай республика мэтээлинэн наҕараадалаабыта, 1986 с. «Саха АССР тыатын хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ» аат ингэрлилэбитэ.

Онтон дьэ кэргэнин билиһиннэрэр буоллаха, Николай Семенович олохун аргыһынан Мария Егоровнаны 5 оһону төрөтөн үтүө-мааны дьон тына ииптигэрэ. Мария Егоровна Саха АССР үтүөлээх учуутала, норуот үөрэҥиритин туйгуна, олохун бүтүнүгүн педагогикага анаабыта. Научнай-чинчийэр институт научнай сотруднигынан үлэһитэ, элбэх учебниктар, методическай пособиелар таһыыларыгар көмөлөспүтэ, Суорун Омоллоонунун 1972 с. буккубаары бэчээттэпиттэрэ күн бүтүнүгэр диэри туһанылла сылдьар.

Улахан кыыстар Марианна Николаевна «Саха» НКИК «Сардаана» программа режиссера. Уоллара Николай Николаевич филологическай наука кандидата, сахалартан бастагы китаевед этэ, СР Конституцияны экономическай чааһын хомууан онорбут, тас дойдuları кытта эргини салайар сокуону олохтоспут, тас дойдuları кытта сибээс комитеттыгар үлэһит. Олохтон эрдэ туораабыт. Екатерина Николаевна СР үөрэҥин туйгуна, национальнай гимназия алын кылаастар учууталара. Егор Николаевич баайы-дуолу сыаналыыр республикатаагы киин директорун солбуйааччы. Ньургустаан Николаевич Дьокуускай куорат мэриятыгар үлэһит. Көстөрүн курдук 5 өрө бары үрдүк үөрэхтэннэн общество араас салааларыгар ситиһиллээхтик үлэһити-хамсыы сылдьаллар. Николай Семенович үтүө аатын 6 сиэн, 2 хос сиэн салгыыллар. Эһэтин аатын ылыт, киһи курдук ыам ыйын 7 к. күн сирин көрбүт Коля Охлопков Москва куорат 6-с кылааһын бастыҥ үөрэнээччитэ.

Биллэрин курдук Николай Семенович ыам ыйын 7 к. 80 сааһын туолар. Бу үөрүүлээх түгэнигэ сөп түбэһиннэрэн гимназия коллектива элбэх өрүттээх үлэһити ытыр. Ол курдук 2008 с. муус устартан гимназияга Н.С. Охлопков сыла биллэриллибитэ. Былааннамыт үлэ саҕалаһынын быһыытынан гимназия үөрэнээччилэрэ Н.С. Охлопков иккис дойдутунан буолбут Түбө нэһилиэгэр баран концерт туруорбуттара, доһордоһуу биэчэрин ыһытытара. Ол кэнниттэн ыам ыйыгар гимназия уонна Түбө оскуоланын үөрэнээччилэр кыттыһан Намга сыһыанан киинигэр «Радуга сотворчества» дион фестивалы туруорбуттара. Былааннамыт үлэһит саамай суолталаахтарын бэлэтээтэххэ үөрэнээччилэр юбилей туһунан ахтыылары хомууан 2008 с. ахсыннытыгар «Созидатель» брошюра таһыста, «Нам улуһун биллиилээх дьонно» серия чэрчитинэн Н.С. Охлопков туһунан английскай тылын дискэ таһыста, өссө «Н.С. Охлопков дьэ кэргэнэ» фотоальбом таһаара былаанна баар. Кини кэргэнин уонна өҕөрлөрүн кытта сибээстэһит. 2004 сылтан кинилэр сыһын аайы ытыллар ситиһиллэри түмүктүүр бырааһынныкка сөп түбэһиннэрэн гимназия бастыҥ үөрэнээччилэригэр анал стипендияларын туттараллар. Стипендиаттарынан буолбуттара: Винокуров Сергей (2004), Баишев Максим (2005), Скрыбькин Михаил (2006), Колпашников Александр (2007), Дьяконов Егор (2008).

Николай Семенович биергэ үлэһит коллегаларыгар бэйэтин туһунан олус үчүгэй өйдөбүлү хаалларбытын киэн тутта бэлиэтээһитин баҕарабыт. Ол курдук киһи 75 сааһын туолуутун көрсө министерствога биергэ үлэһит дьонно гимназияны кытта спортивнай сааланы холбуур переходу онорууга матырыйалынан көмөлөспүттэрэ уонна онон эрэ мунурдаммакка биһигини кытта сибээстэрин быспаттар, куруук көмөлөһөллөр. Саха саарынарыттан биердэстэрэ, биер дойдулаахтык Николай Семенович Охлопков үтүө аата умнуллубат, киһи үбүлүөй коллектив айымнылаах үлэтигэр биллэр-көстөр өрө көтөүллүүнү, саҥа кирииллэри ыларыгар төһүү күөс буолар. Н.С. Охлопковка аһааччы муус устар бүтэһигэр үөрүүлээх быһыыга-майгыга түмүктүннээхтээх.

Даша БАЙАНАЕВА, Надя СИВЦЕВА,

Н.С. Охлопков аатынан гимназия 9-с «б» кылааһын үөрэнээччилэрэ

Орой мэник дьоллоох оҕо сааспыт кэмнэригэр үөлээннээхпит, үтүө-мааны майгылаах, мындыр өйдөөх-санаалаах, эрүүлээх дотор, улахан дьэ кэргэн таптаалаах аҕата, эһэтэ, Түбэ нэһилиэгин убаастанар олохтооҕо **СИВЦЕВ ЕГОР ЕГОРОВИЧ** 60 сааскын туолбут кэрэ-бэлиэ күнүнүн эһэтин кэрэ-бэлиэ күнүнүн аҕатын айыыһа быт Эһиэхэ өссө да үтүө доруобуйалаах үлэ-хамнас үөһүгэр сылдыаргар, кэргэнигэр, оҕолорун, сиэннэрин тапталаарынан, атас-дотор дьон алгыстарынан, элбэх аймактарын үтүө санааларынан угуттанан, күн сириг көрдөрбүт күндү-мааны ийэн Харытый уустубат тапталынан арыалланан 100 сааска диэри сүүрү сырыт. Барыы баялласпатын, аргыар аргыйбатын дьээн алгыстытын аныбыт, ээрдэбитин этэбит.

Г. Куличкина, Л. Охлопкова, Т. Протодаконова, Т. Степанова, Е. уонна Н. Дьяконовтар, Н. уонна В. Тимофеевтар

Күндү кэргэммин, тапталаах аҕабытын, эйэҕэс эһэ-эбитин, ИДЬМ ветеранын, подполковник **ИВАНОВ ИЛЬЯ СЕМЕНОВИЧ** 60 сааһын туолар өрөгөйдөөх үбүлүүйүнэн итиитик-истинник ээрдэлибит!

Эн талан ылбыт идэтин өр сылларга үтүө суобастаахтык үлээлээн кэллин. Доруобуйа буол, этэнгэ сырыт. Оҕолорго, сиэннэргэр, аймактаргар өйбүл, тирэх буола тур. Ыра санаан ылсан истин, баҕа санаан барҕара турдун, айыһыгыттарын аргыстагыттар, ийиэхситтэригэр эңэрдэстинэр дьээн алгыс тыллары аныбыт.

Кэргэнигэр, кыһыгыгар, күтүөтүгэр, уолаттарыгар, кийиитигэр, сиэннэригэр

Күндү эл-ийиитин, культура туйгунун, мелодистка **СЫРАНА КУДРИНАНЫ** 60 сааскын томточчу туолбут үөрүүлээх күнүнүн истинник ээрдэлибит!

Баҕарыт:
Ыра санаа бастыгын,
Үтүө санаа үтүмөниг,
Санаабалкык сайыннара,
Толкуйдаабыккын тобула
Ыра санаан ылсан истин
Баҕа санаан барҕара турдун
Этэнгэ сырыт, үһүн үйэлэн.

Эн кыра оҕо эрдэххиттэн Ырыаны-хоһоону өрө тутан Ыллаан-туойан, айан-суруйан 60 сааска тийэн кэллин, Ийэ-эбэ дьолун билэн Кирилэр тапталаарыгар угуттанан Кырдыра-ыалдыра билиммэккэ Ай, ыллаа-туой Уһундук, дьоллоохтук олоҕор!

Эврдэни кытта Кэбээиттэн, Уус-Алдантан, I Хомуस्ताахтан, Никольскайтан, Партизантан балтыларын, бырааттарын, сиз балыстарын уонна кинилэр дьэ кэргэттэрэ

Извещение № 18

О размещении муниципального заказа

на поставку детского питания детям с 1 года до 3 лет.

Способ размещения муниципального заказа: открытый аукцион
Организатор аукциона: Уполномоченный орган муниципального образования «Намский улус» на осуществление функций по размещению заказов для муниципальных нужд Намского улуса РС(Я)

Почтовый адрес: 678380 РФ РС(Я) Намский улус с. Намцы ул. Октябрьская, 1 каб. 301, телефон (41162) 41-2-67, факс (41162) 41-5-68

Наименование заказчика: МУЗ «Намская Центральная Районная Больница»
Почтовый адрес: 678380 РФ РС(Я) Намский улус, с. Намцы ул. Ст.Платонова, 12 тел. 8(41162) 41-1-67

Сайт Министерства экономического развития РС(Я): <http://goszakupki.economy.ykt.ru>

Предмет контракта и количество поставляемого товара: Поставка детского питания детям с 1 года до 3-х лет.

№	Наименование продукта	Единица измерения	Цена	Количество, (п)	Сумма, (руб)
1	Цельное пастеризованное молоко 3,2 % жирн	Коробка 1 литр	38	52631	2000000

Место поставки товара: с. Намцы Намского улуса РС(Я). Доставка до потребителя через молочную кухню.

Начальная (максимальная) цена контракта (цена лота), в рублях: 2000000 (два миллиона) рублей.

Преимущества, предоставляемые учреждениям УИС и организациям инвалидов, не предусмотрены.

Срок, место и порядок предоставления документации об аукционе: с 19 февраля 2009 г. по 10 марта 2009 года до 15:00ч. По заявке документацию можно получить по адресу: Республика Саха (Якутия), 678380 РФ РС(Я) Намский улус с. Намцы ул. Октябрьская, 1 телефон (41162) 41-2-67, факс (41162) 41-5-68

Рассмотрение: 10 марта 2009г. в 15:00

В случае направления документации об аукционе по почте, организатор торгов не несет ответственность за утерю или вручение с опозданием документации об аукционе. Документация об аукционе может быть получена с сайта Министерства экономического развития Республики Саха (Якутия)

Место проведения открытого аукциона: РФ, 678380 Республика Саха (Якутия), Намский улус с. Намцы ул. Октябрьская, 1 телефон (41162) 41-9-52, факс (41162) 41-5-68

Дата и время проведения открытого аукциона: 20 марта 2009 года 15 час. 00 мин. (время местное).

КЭРИЭСТЭБИЛЛЭР

Күн күбэй тапталаах ийэбит, баар-суох соботоох кыһыын Михайлова Елена Власьевна күн сириттэн куһаҥан санаалаах, кэрэниитин тахсыбыт кийи илгититтэн, сиэтин сизхит сьдырды тыһынын быспыта олунньу 18 күнүгэр 2009 с. биир сыла буолар. Елена 1967 с. муус устар 12 күнүгэр Нам оройуонугар Михайловтар дьэ кэргэттэригэр үһүс оҕоно төрөөбүт. Нам 1-НДЭЭ орто оскуолатын 1984 с. үчүгэйдик үлээһэн бүтэрбит.

Бу сыл устата оҕо тунунан ийэ, үйдэ ахтыбатах күммүт бука суоба буолуо. Билгэх баар-суох бастыг баҕаната, тутах тулаһына эбитин элгитинэн-хаамытыннан, сүрэхпитинэн-барыбытыннан биллибит, аһара туоххаһыйдыбыт, тулаһаһыйдыбыт. Санаабытыгар билгин даһаны үөрэн-көтөн кириэн кэлиэ диэх курдук санаһыбын, кэтэһэбин.

Көрүнгүн сахаа үрдүк уҥуоһах, ис кирибэх дьүһүнээх, ис-ийитин итилибитинэн даһаны мас хайдыбытын курдук көнө, чиэһинэй, киһи даһаны үөхпэт, куһаҥаны саһарбат, санаабат да этэ. Күн айы кураанаһы көһүтүү, утуйбакка мунҥанын, өй-санаа өттүнэн тууйулуу, санаарбаһын, харах уута куурбатах биһи сыла ааста. Оҕо Елена Нам орто оскуолатын бүтэрэн баран Полина Петровна рекомендациялаан детскай библиотекка үлээһит, онтон Хабаровскай куоракка культура институтун библиотечнай отделениетын 1992 с. стипендиантик бүтэрэн Дьюкуускайга национальнай библиотекка ведуущай библиотекарынан абонемент ордельгар үлээһит. Үлэни сылдьан повар идэттигэр үөрэнэн III разрядтаах повар дастабырынан ылбыта, онтон 2002 с. «Делопроизводитель, секретарь-машинистка с навыком работы на компьютере» дьээн үөрэнэн сибидэтэлисте ылбыта.

Үлэни үрүн-хара дьээн араарбакка, ыарахан дьээн чаһыбакка аҥар кырылгыттан үлэтири, сылайдым-элэйдим диэн хаһан да үчүгэргээбэт этэ. Ол курдук дьэ үлээт буоллун, от

үлээт буоллун, хайа да эр киһиттэн хаапсыбакка үлэтириэ, оҕо буһуан иккиэн кэбиһит олпутун бийыл сүөһүбүтүгэр сэтэн бүтэрдибит. Үчүгэйдик уруһудуура, баайара, истэнэрэ, киммэхэ да тэнээспэт миньигэс астаах, итичэйдээх буолара.

Кэлин аҕата Власий Кириллович иккитэ ин-фарктаан, икки хараһынан көрбөт буолан 6 сыл суорбаһа-тэлэххэ сылгытыгар кыра уолугар 14 сааһыгар дылы без содержания ылан, манна таһан аһатын ырыһылаһыта.

Дьыһа хаан оҕоһуута кытаанна да буолар эбит, орто дойдуттан бийгини тулаһах хаппаларан эрдэ туораабыта олус хомолтоох, оҕом баракхан сүрэллэр оспот баас буолан хаппа. Бьдан дьылларга быраһаай.

Уолаттара Сена, Вадим, ийэтэ Елена Семеновна
СҮРЭХПИТИГЭР МЭЛДЫ ТЫННААХ
Күндүтүк саныыр күн күбэй ийэбит, эйэҕэс эбээбит, хос эбээбит, тапталаах эдьийиит, тыл уонна педагогическай үлэ ветерана Эверстова Анна Егоровна күн сириттэн арахсыбыта олунньу 20 күнүгэр биһи сылын туолар.
Анна Егоровна 1921 с. от ыйын 23 күнүгэр Нам оройуонун Куһаҥан ылан нэһилиэгэр Матрена Ивановна, Егор Елисеевич Эверстовтар дьээн орто баһынай кэргэнгэ маҥнайгы оҕоно күн сириг көрбүт. Аҕата нэһилиэгэр бастаки сэбиэт председателинэн үлээһит. Көчүгэ бастаки табаарыстыба тэрийсэбит, колхоз тэриитигэр актыбыннай кытылына ылбыта. Анна Егоровна 1930 с. Нам 4 кылаастаах оскуолатыгар үөрэнэ кирибит, 8-с кылааһы бүтэрэр сайынгар уоттаах Аҕа дойдү сэритэ саппаламыта. Биһгэ үөрэммит уолаттара фронтка ыҥырыллан барыттар, кыргыттар колхозка үлэни хааптытара. Очотооһу ыарахан кэмнэргэ Анна Егоровна бэйтэн үлээһэннээхтэрин тэнэ туох баар күһүн, кыаһын Кыһыы тунугар анаабыта, үлээһэбитэ

В связи с изданием книги, посвященной 90-летию образования Намской милиции, ветеранов МВД, работавших в разные годы в Намской милиции, просим предоставить отзывы и фотографии в отдел кадров ОВД по Намскому району РС(Я) в срок до 31 марта 2009 г.

Кон. тел.: (841162) 41-160, (841162) 41-940
Оргкомиссия

Олунньу 19 к. «Сардана» кинотеатра киһэ 19 ч. Вера Ларионова — Ый Кыһа улахан сольнай концерта буолар. Билиэт сыаната — 200 солк. Ведущий Дмитрий Ядрихинский. Киһэ 21.30 ч. «Лена» кафеда эксклюзив-выступление.

Тел. 41-4-04

Внимание!
В магазине «Электра» проводится розыгрыш сертификата среди покупателей. Суперприз 50000 руб.

НСОПШ N 1 объявляет набор на курсы подготовки водителей автотранспортных средств категории «В».

Обр. по тел. 41-1-02

Семья снимет квартиру или частный дом на длительный срок.

Утерян гос. номер М628Е 14. Прошу вернуть за вознаграждение. Тел. 41-6-63, 89243664050

хамнаабыт. Карл Маркс нэһилигин ааһар балаһыгар сьбидиссийэн, комсомольскай тэриит секретарынан таһылан үлээһит. Сэри саһанаабы комсомолецтар колхоз бары үлэтигэр кытталара: саас баһынаба балбаах тэһиэн таһааран тиби титтэрэр онгороллоро, онтуларга ирдэһинэ бытарытан баһынаба ыһаллара. Колхоз үлэтин таһынан оҕоһона фондатыгар байыаннай заемна сурутуу ыһаллара, олохтоохтортон фронтка анаан иҥигэс тангас хомуулаппара, бойбуойлистоктары таһаараллара, сэригэ ыҥырыы бэһэскэни тарбаталлара. Биһи сүрүн үлээһи нэһилииннээх гражданскай оборона быраабылаларын үөрэтти буолара, биһигэ эдэллэр кэриэ сьлдьан фронт сонуннарын кэспиллэрэ. «Саамыа кытааннах соруудах — саппаат сэригэ баран өлбүтүн тунуан биллирини дьонугар туттарыы», — диэн кэспирэ ийэбит. Ол курдук үлэни сьрытаһына оройуоннаабы комсомол комитетта 1943 с. Анна Егоровнаны Дьюкуускайга учууал үөрэһэр ыһпыта. Сэри кэһиттэн Хатырык сэттэ кылаастаах оскуолатыгар саха тылын уонна литературатын учууалынан үлэтин саппаабыта, кэлин Дьюкуускайга кинигэ издательствотыгар үлээһитэ.

1952 сылтан Хатын Арыы начальнай оскуолатыгар учууталынан, детскада итээччин уонна сьбидиссийэн 1974 с. пенсияга тахсар дьһы энкил суох үлээһит. Учуутал уонна итээччи быһытынан элбэх ычаты итэн-үөрэтэн таһаарыта, үлэтигэр бэриинилээх, сүрдээх кыһамнылаах этэ. Кини үөрэллэ, детскада илгит оҕолоро олохтоо стипендианттан, үчүгэй дьон буолан тахсыбыттарыттанис сүрэттэн үөрэрэ-көтөрө, кинтуттара.

Аҕабытынан, педагогическай үлэ ветерана Васильев Ефим Кузьмичтын эйэ-дэмнээхтик олорон 8 оҕоно төрөтөн, киһи-хара онгорбуттара. Аҕабыт эрдэ өлөн ийэбит бийгини соботуун итэн, көрөн-хараһан атаһытыгар туруорбута, үөрэхтээх дьон онгортообута. Кини сэмэй майгыта, ыарахаттардан чаһыбат тулура, дьонго-сэргэһэ истин-сылаас сьһына бийнээх — оҕолоругар, сиэннэригэр — куруук холобуур буолар.

Күндү кийиит, күн күбэйиит, эбээбит, хос эбээбит, эдьийиит Эверстова Анна Егоровна бийги сүрэхпитигэр мэлдьи тыннаах. **Оҕолоро, сиэнэрэ, хос сиэнэрэ, балта Эверстова М.Е.**

ИДЬУО ИИТИННЭРЭР
КЫРБАНЫЫ ҮКСЭ — ДЬИЭ КЭРГЭННЭ

Олунньу 15 күнүгэр Нам с. гр-ка Лебедева С.М., 1961 с. төрүүх, өлүгэ көстүбүт. Ааспыт нэдиэлэ устата 5 киһи кырбаммыт, онтон 3-һэ дьэ кэргэн иһинээһи айдаан түмүгэр. Гр. А.А. Аманатовы мас-сыына түнүгэри көпшүт. Бөгүн олохтооҕо Попов С.П. көхсүгэ быһа-быһан анньыллан хирургическай отделениега кирибит, кинини Кэбээйи улууһун Батамай нэһилиэгэр анньыбыттарга биллибит.

Олунньу 14 күнүгэр 2 Хомуस्ताахха гр-ка Захарова Л.С. 10 кг этин уорбуттар. Олунньу 15 күнүгэр эмиэ 2 Хомуस्ताахха аны гр-ка Тимофеева М.А. этин уорбуттар. Олунньу 13 күнүгэр Таастаахха 4 квартиралаах дьэйттэн гр-ка Саморцева В.В. квартирата умайбыт. 35 кв. м иэһнээх сир уокка бьлдьаммыт. Нэдиэлэ устата 139 киһи миэрэлэммит. ГАИ 782 массьынанан бэрэбиэркэлээбит, 105 борото-куол толорбут, стоянкага 4 массьына турбут.

В связи с предстоящей проверкой по линии Государственной инспекции труда и проведением Месячника по охране труда Намский территориальный орган Министерства труда и социального развития РС(Я) ИЗВЕЩАЕТ:

1. На основании трудового законодательства до 1 марта 2009 г. всем предприятиям, учреждениям, организациям (независимо от форм собственности), находящимся на территории МО «Намский улус», заключить коллективные договора и произвести уведомительную регистрацию в Намском территориальном органе Министерства труда и социального развития РС(Я) по адресу: ул. Октябрьская, 1 (здание администрации улуса), каб. 212, тел. 41-1-63.
2. В связи с истечением срока коллективных договоров необходимо заключить новые коллективные договора следующим организациям:

1. МОУ «Хатын-Арынская СОШ»
2. МОУ «Хатырыкская СОШ»
3. МОУ «1 Хомуस्ताхская СОШ»
4. МОУ «Искровская СОШ»
5. МОУ «Салбанская СОШ»
6. МОУ «Модутская СОШ»
7. МОУ «Партизанская СОШ»
8. МОУ «Бетюнская СОШ»
9. МОУ «Тюбятская СОШ»
10. МОУ «Затонская СОШ»
11. МОУ Никольская начальная школа
12. Намская улусная гимназия им. Н.С. Охлопкова
13. МДОУ «Кэһкэмэ» с. Хатырык
14. МДОУ «Веснянка» с. Никольцы
15. Намская ДЮСШ
16. МУ ДО ЦДНТТ
17. 1 Хомустахский Дом творчества «Сайды»
18. ГОУ «Профессиональный лицей N 2»
19. ОАО «Нам» с. Кысыл-Сыр
20. ОАО «Намский комбикормовый завод»
21. ОАО «Аптека N 8»
22. Намский филиал ГУП РС(Я) Республиканский центр технического учета и технической инвентаризации
23. ГУСО «ДИПИ»
24. Администрация МО «Намский улус».

Обращаться: ул. Октябрьская, 1, каб. 212, тел. 41-1-63

ДЛЯ ИНФОРМАЦИИ НАСЕЛЕНИЯ НАМСКОГО УЛУСА

Государственное унитарное предприятие Республики Саха (Якутия) «Республиканский центр технического учета и технической инвентаризации» и администрация муниципального образования «Намский улус» заключили соглашение о взаимном сотрудничестве N 01-1 от 28.01.2009 г. по осуществлению оформления прав граждан и юридических лиц на объекты недвижимого имущества по принципу «единого окна».

Обособленное подразделение ГУП «РЦТИ» Намский филиал ГУП «РЦТИ» (БТИ) принимает заявления от граждан и юридических лиц по оформлению прав на недвижимое имущество следующих комплексных услуг.

1. Проведение технического учета и технической инвентаризации объектов капитального строительства
2. Проведение землеустроительных работ (топосъемка, межевание)
3. Оформление правоустанавливающих документов на земельные участки и иные объекты недвижимого имущества
4. Оценка недвижимого имущества
5. Оформление документов, необходимых для приватизации жилья граждан
6. Представительство в структурных подразделениях Управления Федеральной регистрационной службы по РС(Я) при осуществлении государственной регистрации прав граждан и юридических лиц на недвижимое имущество.

Намский филиал ГУП «РЦТИ» находится по адресу: РС(Я), Намский улус, с. Намцы, ул. Ленина, 6 (бывшее здание РКЦ, ныне здание «Россельхозбанк», 2-й этаж), тел/факс 8 (4112) 42-4-87

<p>Күндү эдьийиит, тыл, үлэ ветерана, Хамабатта олохтооһо, сэри толоонугар охтубут буйун төрөппүт кыһа</p> <p>НАЗАРОВА Александра Даниловна уһундук, ыарахан ылдыан өлбүтүнэн кыргыттарыгар Викториага, Анастасияга, кийиитигэр Марианага, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, чугас аймактарыгар дьирин кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>НАЗАРОВА Александра Даниловна күн сириттэн барытынан дьирин кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Хамабаттаттан Пестрякова Г.И., Дмитриевтар, II Хомуस्ताахтан Шишкиннар, Уус-Алдантан Даниловтар</p>	<p>Бьрааппытыгар Лебедев Михаил Михайлович тапталаах кэргэнэ, оҕолоругар Аянчиктаах Дьулуустаанга күн күбэй ийэлэрэ</p> <p>ЛЕБЕДЕВА Сардана Михайловна эдр сааһыгар соһумардык күн сириттэн барытынан дьирин кутурбаммытын биллэрэбит уонна эһиги аһыгытын тэнгэ үлээстэбит. Кытаан тулуйа сатаан!</p> <p>Убайгыт Дьяконовтар дьэ кэргэттэрэ</p> <p>Күндүтүк саныыр биһигэ үөрэммит доһорбут</p> <p>СИВЦЕВ Юрий Николаевич ыарахан ырыһыттан күн сириттэн барытынан таһытыгар кэргэнгэр Александр Ивановнага, оҕотугар Оляга, бары аймактарыгар, биһигэ төрөөбүтүгэр дьирин кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Хатырык орто оскуолатын 1969 с. выпускниктара, кыл. саллаааччыта Попова Мотрена Николаевна</p> <p>Ыллыны олорон кэлбит чугас дьоммуугар Сидорова Александра Ивановнага, кыһыгар Оляга тапталаах кэргэнэ, аҕата</p> <p>СИВЦЕВ Юрий Николаевич уһун, ыарахан ырыһыттан күн сириттэн барытынан дьирин кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Намант Алексеевтар, Никифоровтар, Дьяконовтар, Пестряковтар, Ивановтар</p> <p>Культура үлэтигэр индэлээх союздарын улустастагы комитетта библиотекка үлэтин ветераныгар Федорова Мария Никитичнага, кининээбит библиотечнай ситим итииттигэр Елизавета Афанасьевнага, Евгения Афанасьевнага биһигэ төрөөбүт бьрааттара</p> <p>ПРОТООПОВ Виктор Афанасьевич ыарахан ырыһыттан күн сириттэн дьирин кутурбаммытын тирээбит.</p>
---	--

Редактор КАСЬЯНОВ В.Г.
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 41496; ; бухгалтерия — 41141; факс — 41141; редакционнай- издательскай ситим — 41332

Тэрийэн таһаарааччылар: СП Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» государственнай учреждение. Массабай информация средстволорун тунуһун РФ сокуоннарын тутуһуну хонтурууллуур уонна регистрациалыыр РФ бэчээккэ Госкомитетин РСР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрациаламмыт нүөмэрэ — ПИ №19-0428.
Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэтигин, дьэиэгит аадырыһын чопчу быйыт. Редакцияга кирибит суруктар төһөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биһи буолбат.**
“ЭНСИЭЛИ” - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложной ул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

“Энсиэли” хаһыат редакциянай-издательскай ситимигэр талыһына уонна тангыһына. Хаһыат Дьюкуускайга «Якутия» медиа-холдинг» ОАО бэчээттэнэ, Орджоникидзе уул. 38. Формата А3. Кэһэмэйэ 1,0 бэчээт. лис.
Көһүл сыананан атылланар
Индексэ — 54889. Тираһа — 2500
Бэчээккэ илии баттанна — 12:00 ч. 17.02.2009
Сакааһын №-рэ — 13